

STORTINGET

Innst. 108 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen
om statsrådets protokoller for tidsrommet
1. januar–30. juni 2021

Til Stortinget

Innledning

Kontroll- og konstitusjonskomiteen har i medhold av Stortingets forretningsorden § 14 nr. 8 første ledd bokstav a, jf. Grunnloven § 75 bokstav f, gjennomgått statsrådets protokoller for første halvår 2021.

Dissenser i regjeringen

Det har ikke vært dissenser i regjeringen i tidsrommet 1. januar til 30. juni 2021.

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Even Eriksen, Kari Henriksen og Lubna Bobby Jaffery, fra Høyre, lederen Peter Frølich og Svein Harberg, fra Senterpartiet, Nils T. Bjørke, fra Fremskrittspartiet, Carl I. Hagen, fra Sosialistisk Venstreparti, Audun Lysbakken, fra Rødt, Seher Aydar, og fra Venstre, Grunde Almeland, merker seg at det ikke har vært noen dissenser i regjeringen i den aktuelle perioden.

Komiteens gjennomgang av benådningssaker i perioden 1. januar til 30. juni 2021

Stortinget har den 25. september 2021 mottatt følgende tallmessige oppstilling fra Justis- og beredskapsdepartementet om benådningssaker i tidsrommet 1. januar til 30. juni 2021:

«Første halvår 2021 er det innvilget 1 søknad om benådning for ilagt straff etter straffeloven eller annen lov, slik:

A. Fengselsstraff	
Benådning uten prøvetid	0
Benådning til betinget fengsel med prøvetid på 2 år, jf. straffeloven §§ 34 flg.	0
Benådning til løslatelse på prøve hvor soning er påbegynt	0
B. Bøter	
Benådning eller betinget benådning	1
C. Samfunnsstraff	
Benådning eller betinget benådning	0
D. Forvaring	
Betinget benådning eller benådning til løslatelse på prøve	0

Kongens myndighet etter Grunnloven § 20 til å avslå søknader om benådning ble delegert til Justis- og beredskapsdepartementet ved Kongelig resolusjon 5. juni 1981. Avslagsmyndigheten ble videre delegert til Kriminalomsorgsdirektoratet med virkning fra 1. juli 2020. Justis- og beredskapsdepartementet har derfor

ikke truffet vedtak om avslag på søknad om benådning i perioden 1. januar til 30. juni 2021.

Kriminalomsorgsdirektoratet har avslått 35 søknader om benådning i perioden 1. januar til 30. juni 2021, slik:

A. Frihetsstraff	27
B. Bøter	8
C. Samfunnsstraff	0
D. Forvaring	0

Klagesaker

Justis- og beredskapsdepartementet er fra 1. juli 2020 klageinstans over Kriminalomsorgsdirektoratets avslag på søknader om benådning. Justis- og beredskapsdepartementet har i perioden 1. januar til 30. juni 2021 avslått 9 klager over direktoratets avslag.

I samme periode er 4 klager over Justis- og beredskapsdepartementets avslag ikke tatt til følge av Kongen i statsråd. I tillegg har Kongen i statsråd avslått 1 søknad om benådning, jf. straffeprosessloven § 458 første ledd.»

Komiteen har ingen merknader til benådningssakene i perioden 1. januar til 30. juni 2021.

Komiteens gjennomgang av forskrifter fastsatt og opphevet i statsråd i perioden 1. januar–30. juni 2021

Følgende forskrifter er fastsatt, endret eller opphevet i statsråd i perioden 1. januar til 30. juni 2021:

Arbeids- og sosialdepartementet

Forskrift om endringer i midlertidig forskrift 20. mars 2020 nr. 368 om unntak fra folketrygdloven og arbeidsmiljøloven i forbindelse med covid-19-pandemien.

Forskrift om fri rørsle av arbeidstakere innenfor EØS-området mv.

Forskrift om ikrafttredelse av forskrift om endringer i midlertidig forskrift 20. mars 2020 nr. 368 om unntak fra folketrygdloven og arbeidsmiljøloven i forbindelse med covid-19-pandemien.

Forskrift om endring i forskrift 27. mars 2020 nr. 470 om smitteverntiltak mv. ved koronautbruddet (covid-19-forskriften).

Forskrift om endringer i midlertidig forskrift 20. mars 2020 nr. 368 om unntak fra folketrygdloven og arbeidsmiljøloven i forbindelse med covid-19-pandemien.

Forskrift om endring i forskrift 6. mai 2011 nr. 465 om beregning av lønnsveksten som skal benyttes ved regulering av grunnbeløpet og alderspensjon i folketrygden.

Forskrift om endring i forskrift 4. september 2020 nr. 1719 om grunnbeløp, reguleringsfaktorer, satser for minste pensjonsnivå og satser for garantipensjon i folketrygden fra 1. mai 2020 og virkningstidspunkt for regulering av kravet til minsteinntekt for rett til ytelser etter folketrygdloven kapitlene 4, 8, 9 og 14.

Forskrift om endring i midlertidig forskrift 20. mai 2020 nr. 1029 om forskudd på dagpenger for å avhjelpe konsekvensene av covid-19.

Forskrift om endringer i midlertidig forskrift 20. mars 2020 nr. 368 om unntak fra folketrygdloven og arbeidsmiljøloven i forbindelse med covid-19-pandemien.

Forskrift om grunnbeløp, reguleringsfaktorer, satser for minste pensjonsnivå og satser for garantipensjon i folketrygden fra 1. mai 2021 og virkningstidspunkt for regulering av kravet til minsteinntekt for rett til ytelser etter folketrygdloven kapitlene 4, 8, 9 og 14.

Forskrift om endring i forskrift 16. desember 2005 nr. 1567 om unntak fra arbeidsmiljøloven for visse typer arbeid og arbeidstakergrupper.

Forskrift om endring i forskrift 21. mai 2021 nr. 1568 om grunnbeløp, reguleringsfaktorer, satser for minste pensjonsnivå og satser for garantipensjon i folketrygden fra 1. mai 2021 og virkningstidspunkt for regulering av kravet til minsteinntekt for rett til ytelser etter folketrygdloven kapitlene 4, 8, 9 og 14.

Forskrift om endring i forskrift 19. desember 2003 nr. 1618 om unntak fra medlemskap i Statens Pensjonskasse for bestemte grupper av arbeidstakere.

Forskrift om endringer i midlertidig forskrift 20. mars 2020 nr. 368 om unntak fra folketrygdloven og arbeidsmiljøloven i forbindelse med covid-19-pandemien.

Finansdepartementet

Forskrift om oppheving av forskrift om overgangsregler om registrering ved representant i Merverdiavgiftsregisteret ved Storbritannias uttreden fra Den europeiske union.

Forsvarsdepartementet

Forskrift om endring i forskrift 2. september 2005 nr. 1010 om innsamling og behandling av opplysninger i Forsvarets helseregister.

Forskrift om endring i forskrift 24. juni 2011 nr. 651 om klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner.

Helse- og omsorgsdepartementet

Forskrift om innsamling og behandling av helseopplysninger i Legemiddelregisteret (LMR-forskriften).

Forskrift om endring i forskrift 20. mars 2015 nr. 231 om krav til og organisering av kommunal legevakt-

ordning, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste mv. (akuttmedisinforskriften).

Forskrift om endring i forskrift 27. juni 2019 nr. 923 om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege.

Forskrift om endring i forskrift 27. juni 2003 nr. 959 om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling i private medisinske laboratorie- og røntgenvirksomheter.

Forskrift om endring i forskrifter om helseregistre (tilgjengeliggjøring av helsedata).

Forskrift om endring i forskrift 20. mars 2015 nr. 231 om krav til og organisering av kommunal legevaktordning, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste mv. (akuttmedisinforskriften).

Forskrift om endring i forskrift 25. april 2003 nr. 486 om miljørettet helsevern (legionella og utsatt krav om inspeksjon).

Forskrift om endringer i forskrift om anvendelse av helselover og -forskrifter for Svalbard og Jan Mayen.

Forskrift om tiltak for å ivareta tilgangen til legemidler, medisinsk utstyr og personlig verneutstyr under covid-19.

Forskrift om endring i forskrift 29. juni 2007 nr. 742 om genetisk masseundersøkelse av nyfødte.

Forskrift om endringer i forskrift 21. desember 2001 nr. 1483 om innsamling og behandling av helseopplysninger i Medisinsk fødselsregister.

Forskrift om endringer i forskrift 1. juli 2015 nr. 853 om IKT-standarder i helse- og omsorgstjenesten og Reseptformidlerforskriften mv.

Forskrift om oppheving av forskrift 13. oktober 1989 nr. 1044 om forbud mot nye tobakks- og nikotinprodukter.

Forskrift om endring i forskrift 31. mars 2017 nr. 416 om overgangsregler til lov 10. februar 2017 nr. 5 om endringer i lov 9. mars 1973 nr. 14 om vern mot tobakksskader.

Justis- og beredskapsdepartementet

Forskrift om endring i forskrift 17. oktober 2008 nr. 1119 til offentliglova (offentlegforskrifta).

Forskrift om inndelingen av rettskretser og lagdømmer.

Forskrift om endringer i forskrift 29. juni 2020 nr. 1423 om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen.

Forskrift om endringer i forskrift 29. juni 2020 nr. 1423 om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen.

Forskrift om endringer i forskrift 22. januar 2021 nr. 163 om inndelingen av rettskretser og lagdømmer.

Forskrift om fordelingen av sakene i domstolene.

Forskrift om endringer i og oppheving av en rekke forskrifter som følger av ny domstolstruktur.

Forskrift om endringer i forskrift 20. september 2013 nr. 1097 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten.

Forskrift om endringer i forskrift 29. juni 2020 nr. 1423 om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen (søknadsordning for kjæresten – unntak fra klagerett etter forvaltningsloven § 28).

Klima- og miljødepartementet

Forskrifter om vern av 15 skogområder i fylkene Vestland, Innlandet og Trøndelag.

Forskrift om Van Mijenfjorden nasjonalpark på Svalbard.

Forskrift om vern av Rauerfjorden marine verneområde i Fredrikstad kommune, Viken fylke.

Forskrift om vern av Teineholmen naturreservat i Fredrikstad kommune, Viken fylke.

Forskrifter om vern av 16 skogområder i fylkene Viken, Innlandet og Trøndelag.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Forskrift om opphevelse av forskrift 15. juni 2001 nr. 611 om krav til utsteder av kvalifiserte sertifikater fastsatt i den opphevede esignaturloven.

Midlertidig forskrift om unntak fra plan- og bygningsloven for å avhjelpe konsekvenser av covid-19.

Kulturdepartementet

Forskrift om endring i forskrift 21. desember 2000 nr. 1366 om lotteritilsynet og lotteriregisteret m.m.

Landbruks- og matdepartementet

Forskrift om endring av forskrift 11. desember 2020 nr. 2714 om inndeling i jordskiftesokn og tilordning til lagmannsrettene.

Forskrift om søknad om unntak fra innreiserestriksjonene for utlendinger som er strengt nødvendige for å opprettholde forsvarlig drift i grøntnæringen.

Nærings- og fiskeridepartementet

Forskrift om søknadsbasert ordning for unntak fra innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen.

Forskrift om opphevelse av forskrift 22. juni 2012 nr. 573 om eksportkredittordningen og endringer i forvaltningslovforskriften og offentligforskrifta.

Samferdselsdepartementet

Forskrift om gebyr for visse overtredelser av vegtrafikklovgivningen.

Forskrift om endringer i forskrift 29. juni 1990 nr. 492 om forenklet forelegg i vegtrafikkaker.

Forskrift om endringer i forskrift 10. oktober 2014 nr. 1276 om krav til bruk av elektronisk brikke i motorvogner over 3 500 kg.

Forskrift om endring i forskrift om kjørende og gående trafikk (trafikkregler).

Forskrift om endring i forskrift om offentlig parkeringsgebyr.

Forskrift om endring i forskrift om gebyr for visse overtredelser av vegtrafikklovgivningen.

Forskrift om endring i forskrift om forenklet forelegg i vegtrafikksaker.

Forskrift om endring i forskrift om offentlig parkeringsgebyr.

Forskrift om endringer i forskrift 29. juni 1990 nr. 492 om forenklet forelegg i vegtrafikksaker.

Utenriksdepartementet

Forskrift om restriktive tiltak mot spredning og bruk av kjemiske våpen.

Forskrift om restriktive tiltak mot cyberangrep.

Forskrift om restriktive tiltak mot alvorlige menneskerettsbrudd og -overgrep.

Forskriftsgjennomgang

Komiteen viser til at forskrifter fastsatt av Kongen i statsråd inngår som en del av komiteens halvårlege gjennomgang av statsrådets protokoller.

Komiteen viser videre til Innst. 94 S (2020–2021) om statsrådets protokoller for tidsrommet 1. januar til 30. juni 2020, der det fremgikk følgende:

«Komiteen viser til at en rekke forskrifter utformes basert på delegert fullmakt. Komiteen ber om at oversikt over slike forskrifter og hvem fullmakten til å utforme dem er delegert til, heretter blir vedlagt statsrådsprotokollene.»

Komiteen har ingen merknader til forskriftene som er fastsatt, endret eller opphevet i perioden 1. januar til 30. juni 2021.

Komiteens gjennomgang av embetsutnevnelser

Komiteen viser til sin merknad i Innst. 443 S (2010–2011) og tidligere merknader om at departementene rutinemessig skal oversende utvidede søkerlister, der det gis opplysninger om samtlige søkere, inkludert de som har fått sitt navn unntatt offentlighet. Komiteen vil be om at det tydelig fremkommer hvilke søkere som ikke står oppført på den offentlige listen.

Komiteen har ingen merknader til embetsutnevnelser i perioden 1. januar til 30. juni 2021.

Øvrige merknader

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt viser til at kongelig resolusjon av 18. juni 2021 om Norske personellbidrag til Takubastyrken i Mali er gradert BEGRENSET U.off. iht. sikkerhetsloven §§ 5-3 og 5-4, jf. offentleglova § 13.

Disse medlemmer understreker at beslutninger om å sende norske styrker i krig i utlandet er blant de mest alvorlige beslutninger en stat kan ta.

Disse medlemmer viser til følgende flertallsmerknad fra alle partier i utenriks- og forsvarskomiteen, unntatt Sosialistisk Venstreparti, i forbindelse med behandling av Rødts representantforslag om Libya-krigen og bruk av norsk forsvarsmakt i utlandet, jf. Innst. 227 S (2018–2019):

«Kongelige resolusjoner som omhandler norske styrkebidrag til internasjonale operasjoner, bør etter flertallets syn som hovedregel offentliggjøres for å bidra til større tillit til regjeringens beslutningsgrunnlag.»

Disse medlemmer viser videre til følgende merknad fra en samlet utenriks- og forsvarskomite i forbindelse med behandlingen av redegjørelse av utenriksministeren og forsvarsministeren om evaluering av Norges deltakelse i operasjonene i Libya i 2011, jf. Innst. 226 S (2018–2019):

«Komiteen viser til at rapporten fra Libya-utvalget også inneholder anbefalinger om hvilke opplysninger og vurderinger kongelige resolusjoner om norske styrkebidrag til internasjonale operasjoner bør inneholde for å sikre et best mulig beslutningsgrunnlag, og forutsetter at regjeringen på egnet måte følger opp dette.»

Disse medlemmer viser til at det omtalte Libya-utvalget i rapporten «Evaluering av norsk deltakelse i Libya-operasjonene i 2011» anbefalte følgende:

«En kongelig resolusjon som vedtar deltakelse i internasjonale operasjoner, bør i tillegg til nødvendige fakta, begrunnelser for innsatsen, og beskrivelser av økonomiske og administrative konsekvenser, inneholde følgende: 1. vurdering av det folkerettslige grunnlaget for å delta i operasjonen, 2. rammer for bruk av norsk militærmakt, herunder kommando og kontroll, 3. vurdering av om kravene i Grunnloven § 25 blir oppfylt og om operasjonen er en 'krig' i Grunnlovens forstand, og i så fall hva som gjør at den er 'til forsvar av landet' 4. målsettinger, 5. varighet av innsatsen.»

Videre viser disse medlemmer til at Libya-utvalgets anbefaling er at beslutningsgrunnlaget for deltakelse i militæroperasjoner i utlandet inneholder en sjekkliste for å sikre at følgende prinsipielle problemstillinger er drøftet av regjeringen før beslutningen tas:

«1. Berører krisen våre nasjonale interesser? 2. Har vi tilstrekkelig forståelse av kritesituasjonen? 3. Har vi en klart definert målsetting for norske styrkebidrag? 4.

Har vi et tilstrekkelig folkerettslig grunnlag? 5. Er norske målsettinger i samsvar med målsettingene til andre deltakere? 6. Har vi en definert exitstrategi? 7. Foreligger det et klart definert militært behov? 8. Inngår det norske bidraget i en ramme som kobler politiske og militære virkemidler? 9. Er det samsvar mellom vår militære innsats og vår innflytelse på politisk og strategisk nivå? 10. Overskuer vi de politiske og ressursmessige konsekvensene av å engasjere oss?»

Disse medlemmer understreker at når forutsetningen om at kongelig resolusjon om norsk deltakelse i militæroperasjoner i utlandet som hovedregel skal offentliggjøres, ikke følges, kan offentligheten heller ikke etterprøve om den kongelige resolusjonen inneholder de nødvendige opplysninger og vurderinger som Libya-utvalget anbefalte, og som utenriks- og forsvarskomiteen har forutsatt.

Disse medlemmer mener det er helt uakseptabelt at befolkningen nektes muligheten til å etterprøve om regjeringen har tatt et minimum av forholdsregler eller ikke før den kontroversielle beslutningen om å sende norske styrker til nok en stormaktsledet militæroperasjon i Afrika.

Komiteens medlem fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremlegge kongelig resolusjon om deltakelse i Takuba-styrken for den utvidete utenriks- og forsvarskomite (DUUFK).»

Komiteens medlem fra Rødt understreker at skiftende norske regjeringer de siste tiårene har besluttet å sende norske styrker til krigsoperasjoner i utlandet under USAs og NATOs ledelse, noe som har gitt et katastrofalt resultat for millioner av uskyldige, og at utvalgene som evaluerte norsk deltakelse i Libya-krigen og Afghanistan-krigen har stilt spørsmål både ved deler av beslutningsgrunnlaget for deltakelsen og ved resultatet av disse operasjonene.

Videre viser dette medlem til at Rødt har gått imot norsk deltakelse i disse krigene og fremmet en rekke forslag om mer ansvarlige beslutningsprosesser, mer åpenhet og mer demokratisk kontroll ved beslutninger om hvorvidt Norge skal delta i militæroperasjoner i utlandet.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen offentliggjøre kongelig resolusjon om deltakelse i Takuba-styrken i Mali.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til regjeringens beslutning om å stille med soldater til Takuba-styrken i Mali og at slike beslutninger bør legges frem for Stortinget. I den forbindelse viser dette medlem til forslag 5 og 6 fra Sosialistisk

Venstreparti i forbindelse med Stortingets behandling av Redegjørelse av utenriksministeren og forsvarsministeren om Libya-utvalgets rapport, jf. Innst. 226 S (2018–2019):

Forslag 5:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sin begrunnelse for all fremtidig deltakelse i internasjonale operasjoner for Stortinget. Redegjørelsen skal inneholde en beskrivelse av bidragets omfang og mål samt betingelser for å trekke seg fra oppdraget.»

Forslag 6:

«Stortinget ber regjeringen endre praksis, slik at alle beslutninger om å sende norske bidrag til internasjonale operasjoner legges frem som en sak til votering for Stortinget. Denne saken vil ikke nødvendigvis erstatte, men komplementere eventuelle orienteringer i den utvidede utenriks- og forsvarskomiteen.»

Dette medlem viser videre til at stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski, Audun Lysbakken, Petter Eide, Lars Haltbrekken, Arne Nævra, Karin Andersen og Nicholas Wilkinson har fremmet forslag til endring av Grunnloven § 25 annet ledd:

«Rikets forsvarsmakt må heller ikke brukes utenfor rikets grenser uten Stortingets samtykke, med mindre det er tvingende nødvendig for å forsvare landet.»

Dette medlem viser videre til begrunnelsen for forslaget, der det blant annet står at «(d)et er nødvendig å slå fast at det er Stortinget i åpent plenum, og ikke regjeringen, som skal gjøre vedtak om norsk krigsdeltakelse i utlandet – eller ikke», jf. Dokument 12:22 (2019–2020). Det samme forslaget ble fremmet av representantene Audun Lysbakken, Snorre Serigstad Valen, Rannveig Kvifte Andresen og Hallgeir H. Langeland i 2012, jf. Dokument 12:3 (2011–2012).

Dette medlem viser til at spørsmål om Stortingets medvirkning i beslutninger om militæroperasjoner i utlandet er en del av kapittel 9 «Stortingets medvirkning og kontroll i utenriks- og sikkerhetspolitikken» i Rapport fra utvalget til å utrede Stortingets kontrollfunksjon, jf. Dokument 21 (2020–2021), der samtlige partier på Stortinget i forrige periode var representert.

Dette medlem viser videre til at både kapittel 9 i Dokument 21 og grunnlovsforslaget om endring av Grunnloven § 25 skal behandles av Stortinget i denne perioden, og vil komme tilbake til forslag om åpenhet og forankring av beslutninger knyttet til militæroperasjoner i utlandet i den forbindelse.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremlegge kongelig resolusjon om deltakelse i Takuba-styrken for den utvidete utenriks- og forsvarskomiteé (DUU FK).

Forslag fra Rødt:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen offentliggjøre kongelig resolusjon om deltakelse i Takuba-styrken i Mali.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Statsrådets protokoller for tidsrommet 1. januar–30. juni 2021 vedkommende:

- Statsministerens kontor
- Arbeids- og sosialdepartementet
- Barne- og familiedepartementet
- Finansdepartementet
- Forsvarsdepartementet
- Helse- og omsorgsdepartementet
- Justis- og beredskapsdepartementet
- Klima- og miljødepartementet
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- Kulturdepartementet
- Kunnskapsdepartementet
- Landbruks- og matdepartementet
- Nærings- og fiskeridepartementet
- Olje- og energidepartementet
- Samferdselsdepartementet
- Utenriksdepartementet
- vedlegges protokollen.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 18. januar 2022

Peter Frølich

leder og ordf. for Statsministerens kontor, Finansdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet

Even Eriksen

ordf. for Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet

Kari Henriksen

ordf. for Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Lubna Bobby Jaffery

ordf. for Arbeids- og sosialdepartementet og Olje- og energidepartementet

Svein Harberg

ordf. for Landbruks- og matdepartementet og Samferdselsdepartementet

Nils T. Bjørke

ordf. for Nærings- og fiskeridepartementet

Carl I. Hagen

ordf. for Klima- og miljødepartementet

Seher Aydar

ordf. for Forsvarsdepartementet

Audun Lysbakken

ordf. for Utenriksdepartementet

Grunde Almeland

ordf. for Barne- og familiedepartementet og Kulturdepartementet

